

ZAKON
O PRAVIMA RAZVOJAČENIH BRANITELJA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI

I - TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.
(Predmet)

Ovim zakonom uređuju se prava, uvjeti i postupak za ostvarivanje prava razvojačenih branitelja i članova njihovih obitelji.

Članak 2.
(Definicija razvojačenog branitelja)

(1) Razvojačenim braniteljom, u smislu ovog zakona, smatra se pripadnik Armije Republike Bosne i Hercegovine, Hrvatskog vijeća obrane i policije nadležnog organa unutarnjih poslova (u daljnjem tekstu: Oružane snage), koji je sudjelovao u pripremama za obranu ili u obrani Bosne i Hercegovine u periodu od 18.09.1991. do 22.04.1996. godine minimalno godinu dana, pod uvjetom da ne postoje okolnosti iz članka 36. Zakona o pravima branitelja i članova njihovih obitelji ("Službene novine Federacije BiH", br. 33/04, 56/05, 70/07, 9/10 i 90/17).

(2) Razvojačenim braniteljom dragovoljcem smatra se i osoba koja je kao malodobna dragovoljno stupila u Oružane snage u periodu iz stavka (1) ovog članka.

Članak 3.
(Članovi obitelji razvojačenog branitelja)

Članovi obitelji razvojačenog branitelja, u smislu ovog zakona, su roditelji, bračni partner i djeca koja žive u zajedničkom domaćinstvu sa razvojačenim braniteljom do navršene 25 godine života.

II - PRAVA RAZVOJAČENIH BRANITELJA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI

Članak 4.
(Prava)

Razvojačeni branitelji i članovi njihovih obitelji, pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom, mogu ostvariti pravo na:

- a) zdravstvenu zaštitu;
- b) liječenje u inozemstvu, banjsko i klimatsko liječenje-liječenje i rehabilitacija u specijaliziranim zdravstvenim ustanovama, jednokratnu novčanu pomoć za liječenje, prednost u korištenju usluga zdravstvenih ustanova; troškove prijevoza za liječenje u drugom kantonu, besplatno liječenje PTSP-a;
- c) osiguranje povoljnijih uvjeta za zapošljavanje i prioritet pri zapošljavanju;
- d) pomoć u slučaju smrti;
- e) novčanu egzistencijalnu naknadu;
- f) prijevremeno povoljnije umirovljenje;
- g) duži godišnji odmor temeljem učešća u Oružanim snagama;
- h) stambeno zbrinjavanje;
- i) subvenciju plaćanja naknade za pogodnost;
- j) subvenciju obaveze plaćanja naknade za dodijeljeno gradsko građevinsko zemljište i naknade za uređenje građevinskog zemljišta;

- k) dodjelu sredstava za održivi povratak;
- l) besplatni priključak na infrastrukturne mreže (voda, električna energija, plin);
- m) prednost pri smještaju u umirovljeničke domove i gerontološke centre;
- n) osiguranje povoljnijih uvjeta školovanja;
- o) izdavanje identifikacijske kartice razvojačenog branitelja;
- p) besplatnu pravnu pomoć.

a) Zdravstvena zaštita

Članak 5. (Ostvarivanje prava)

(1) Nezaposleni razvojačeni branitelj status osiguranika ostvaruje po Zakonu o zdravstvenom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", br. 30/97, 7/02, 70/08, 48/11 i 36/18).

(2) Obveznici uplate doprinosa za osobu iz stavka (1) su kantonalni organi nadležni za braniteljsko-invalidsku zaštitu. Osnovica i stopa za uplatu doprinosa je propisana Zakonom o zdravstvenom osiguranju.

Članak 6. (Ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu razvojačenih branitelja povratnika)

Nezaposleni razvojačeni branitelji koji su povratnici u entitet Republiku Srpsku i Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Brčko Distrikt BiH), mogu ostvariti pravo na zdravstvenu zaštitu u skladu sa Odlukom Vlade Federacije BiH o ostvarivanju prava iz bolničke zdravstvene zaštite za povratnike iz Federacije BiH u RS u zdravstvenim ustanovama Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 84/14 i 36/15) i Sporazumom o načinu i postupku korištenja zdravstvene zaštite osiguranih osoba na teritoriji BiH, izvan područja entiteta, odnosno Distrikta Brčko kome osigurane osobe pripadaju ("Službene novine Federacije BiH", br. 41/01, 7/02 i 14/17).

Članak 7. (Oslobađanje od plaćanja osobnog učešća)

Nezaposleni razvojačeni branitelj je oslobođen plaćanja osobnog učešća u troškovima korištenja zdravstvene zaštite i nabavke ortopedskih pomagala, ukoliko to pravo ne može koristiti po drugom osnovu.

Liječenje u inozemstvu, banjsko i klimatsko liječenje - liječenje i rehabilitacija u specijalizovanim zdravstvenim ustanovama, jednokratna novčana pomoć za liječenje, prednost u korištenju usluga zdravstvenih ustanova i liječenje u drugom kantonu i besplatno liječenje PTSP-a

Članak 8. (Liječenje u inozemstvu)

(1) Osobe iz članka 2. ovog zakona, mogu ostvariti pravo na naknadu troškova liječenja u inozemstvu ako je u pitanju oboljenje koje se ne može liječiti u Bosni i Hercegovini, kao i pravo na naknadu troškova prijevoza za odlazak na liječenje i povratak sa liječenja, u skladu sa Pravilnikom o uvjetima i postupku upućivanja osiguranih osoba na liječenje u inozemstvo ("Službene novine Federacije BiH", broj 93/13).

(2) O nemogućnosti liječenja u Bosni i Hercegovini, potvrdu izdaje nadležna konzilijarna liječnička komisija, koja na temelju medicinske dokumentacije predlaže takvo liječenje.

Članak 9.

(Banjsko i klimatsko liječenje-liječenje i rehabilitacija u specijaliziranim zdravstvenim ustanovama)

- (1) Preporuku za banjsko i klimatsko liječenje i rehabilitaciju u specijaliziranim zdravstvenim ustanovama, na temelju zahtjeva osoba iz članka 2. ovog zakona, izdaje nadležni ljekar specijalista, a odluku donosi ljekarska komisija koju imenuje kantonalni organ uprave nadležan za braniteljsko-invalidsku zaštitu.
- (2) Pravo iz stavka (1) ovog članka, ostvaruje se putem kantonalnog organa uprave nadležnog za braniteljsko-invalidsku zaštitu.

Članak 10.

(Jednokratna novčana pomoć za liječenje)

- (1) Razvojačeni branitelj može ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoć za plaćanje troškova liječenja.
- (2) Sredstva za ostvarivanje prava iz stavka (1) ovog članka osigurat će se u proračunu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Proračun Federacije), proračunima kantona gradova i općina, u skladu sa mogućnostima.
- (3) Propise o realizaciji prava na jednokratnu novčanu pomoć za liječenje donijet će federalni ministar za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata (u daljnjem tekstu: federalni ministar), i nadležni organi kantona, gradova i općina, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu zakona.

Članak 11.

(Prednost u korištenju usluga zdravstvenih ustanova)

- (1) Osobe iz članka 2. ovog zakona imaju prednost pri ostvarivanju zdravstvenih usluga u zdravstvenim ustanovama, uključujući sve vrste dijagnostike (CT, MR i ostale laboratorijske pretrage).
- (2) Nadležne ustanove iz oblasti zdravstva dužne su u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona na vidnom mjestu istaći obavijest da osobe iz članka 2. ovog zakona imaju prednost za pružanje usluga.

Članak 12.

(Troškovi prijevoza za liječenje u drugom kantonu)

- (1) Nezaposleni razvojačeni branitelj može ostvariti pravo na troškove prijevoza radi liječenja u drugom kantonu u visini povratne autobusne karte, o čemu rješenje donosi nadležna općinska služba za braniteljsko-invalidsku zaštitu po mjestu prebivališta razvojačenog branitelja, odnosno Odjel za braniteljsko-invalidsku zaštitu prema mjestu prebivališta razvojačenog branitelja.
- (2) Novčana sredstva za financiranje prava iz stavka (1) ovog članka će se osigurati u proračunu općine po mjestu prebivališta razvojačenog branitelja, u skladu sa mogućnostima.
- (3) Liječenje u drugom kantonu za osobe iz članka 2. provodit će se u skladu sa Sporazumom o načinu i postupku korištenja zdravstvene zaštite izvan područja kantonalnog zavoda zdravstvenog osiguranja kome osiguranik pripada ("Službene novine Federacije BiH", br. 41/01, 7/02 i 14/17).

Članak 13.

(Besplatno liječenje PTSP-a)

Osobe iz članka 2. ovog zakona, kojima je dijagnosticiran PTSP, mogu ostvariti pravo na besplatne lijekove za liječenje PTSP-a, u skladu sa pozitivnim propisima u oblasti zdravstvenog osiguranja.

c) Osiguranje povoljnih uvjeta za zapošljavanje i prioritet pri zapošljavanju

Članak 14.
(Prednost pri zapošljavanju)

- (1) Nezaposlene osobe iz čl. 2. i 3. ovog zakona mogu ostvariti pravo na prednost prilikom zapošljavanja.
- (2) Federalni, kantonalni, gradski organi i općinske službe za upravu i upravne organizacije, javne ustanove i javna poduzeća čiji su osnivači Federacija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija), kanton, grad ili općina, dužni su prilikom prijema u radni odnos osigurati prednost osobama iz članka 2. ovog zakona.
- (3) Obveze iz stavka (2) ovog članka imaju i sva privredna društva i javna poduzeća u kojima Federacija ima većinski vlasnički udio.
- (4) Subjekti iz st. (2) i (3) ovog članka dužni su u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona uskladiti svoje akte i propise i donijeti provedbeni propis kojim se regulira prednost pri zapošljavanju, na način da se osobama iz članka 2. ovog zakona osigura prednost pod jednakim uvjetima.

Članak 15.
(Prednost pri korištenju prava)

- (1) Federalni zavod za zapošljavanje i kantonalne službe za zapošljavanje su dužni u programima aktivne politike u oblasti zapošljavanja izraditi mjere kojim će se osigurati posebna sredstva radi povoljnijeg sufinanciranja zapošljavanja, samozapošljavanja, obuke, prekvalifikacije i dokvalifikacije osoba iz članka 2. ovog zakona koje se nalaze na evidenciji nezaposlenih osoba u Federaciji BiH.
- (2) Prilikom izrade programa iz stavka (1) ovog članka, dodatne pogodnosti osigurat će se osobama iz članka 2. stavak (2) ovog zakona.
- (3) Lica iz članka 2. ovog zakona, pod uvjetom da su registrirani kao individualni poljoprivredni proizvođači ili imaju prijavljen obrt, imaju prioritet pri dodjeli sredstava za investicije u poljoprivredna domaćinstva (gazdinstva) i obrtnu djelatnost.

d) Pomoć u slučaju smrti

Članak 16.
(Ostvarivanje prava)

- (1) U slučaju smrti osobe iz članka 2. ovog zakona, članovi obitelji sa kojima je umrli živio u zajedničkom domaćinstvu u vrijeme smrti mogu ostvariti pravo na troškove dženaze/sahrane, u visini prosječne neto plaće zaposlenih u Federaciji iz prethodne godine, ukoliko to pravo nisu ostvarili prema drugom propisu.
- (2) Sredstva iz stavka (1) ovog članka osigurat će se iz Proračuna Federacije u skladu sa mogućnostima.

Članak 17.
(Postupak pri ostvarivanju prava u slučaju smrti)

- (1) Zahtjev za ostvarivanje prava iz članka 16. ovog zakona podnosi se organu nadležnom za braniteljsko-invalidsku zaštitu po mjestu posljednjeg prebivališta razvojačenog branitelja, a članovi obitelji umrlog razvojačenog branitelja koji žive u entitetu Republika Srpska i Brčko Distriktu BiH zahtjev za ostvarivanje tog prava podnose Federalnom ministarstvu za pitanja branitelja i invalida domovinskog rata/Federalnom ministarstvu za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata (u daljem tekstu: Federalno ministarstvo).
- (2) Novčana sredstva za troškove sahrane/dženaze u slučaju smrti razvojačenih branitelja koji žive na području entiteta Republika Srpska ili Brčko Distrikta BiH osigurat će se iz sredstava Federalnog ministarstva predviđenih u proračunu Federacije.

(3) Federalno ministarstvo je dužno da najkasnije u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti propis kojim će se urediti način ostvarivanja prava iz članka 16. ovog zakona.

e) Novčana egzistencijalna naknada

Članak 18. (Pojam)

Novčana egzistencijalna naknada u smislu ovog zakona je mjesečna novčana naknada razvojačeni braniteljima koja se dodjeljuje pod uvjetima, na način i u visini propisanim ovim zakonom.

Članak 19. (Uvjeti)

(1) Pravo na novčanu egzistencijalnu naknadu može ostvariti razvojačeni branitelj sa navršениh 65 godina života pod uvjetom da je bio pripadnik Oružanih snaga najmanje 12 mjeseci, ukoliko ima prebivalište na teritoriji Bosne i Hercegovine, i ako ostvaruje mjesečne prihode u iznosu manjem od 50% minimalne mirovine isplaćene u Federaciji BiH za mjesec prosinac 2018. godine.

(2) Pravo na novčanu egzistencijalnu naknadu može ostvariti razvojačeni branitelj sa navršениh 57 godina života pod uvjetom da je bio pripadnik Oružanih snaga najmanje 12 mjeseci, da je prijavljen kao nezaposlena osoba kod nadležne službe za zapošljavanje najmanje godinu dana prije podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava, ukoliko ima prebivalište na teritoriji Bosne i Hercegovine, i ako ostvaruje mjesečne prihode u iznosu manjem od 50% minimalne mirovine isplaćene u Federaciji za mjesec prosinac 2018. godine.

Članak 20.

Kantoni će svojim propisima urediti uvjete, način i postupak za ostvarivanje prava na novčanu egzistencijalnu naknadu za razvojačene branitelje koji nisu obuhvaćeni člankom 19. ovog zakona.

Članak 21.

(1) Osoba iz članka 19. ovog zakona je dužno dokazati da nema drugih prihoda većih od 50% minimalne mirovine isplaćene u Federaciji za mjesec prosinac 2018. godine.

(2) Federalno ministarstvo će donijeti propis o načinu, uvjetima i dokumentaciji potrebnoj za ostvarivanje prava iz članka 18. ovog zakona.

Članak 22.

(Utvrdjivanje iznosa novčane egzistencijalne naknade)

(1) Osoba iz članka 19. ovog zakona može ostvariti pravo na mjesečnu novčanu egzistencijalnu naknadu u iznosu od 5 KM po mjesecu provedenom u Oružanim snagama.

(2) Iznos mjesečne novčane egzistencijalne naknade može biti i niži uz primjenu koeficijenta za obračun.

Članak 23.

(Nadležnost za prvostupanjsko rješavanje)

(1) Nadležna općinska služba za braniteljsko-invalidsku zaštitu, prema mjestu prebivališta podnositelja zahtjeva, rješava u prvom stupnju o pravu na novčanu egzistencijalnu naknadu, odnosno Odjeljenje za braniteljsko-invalidsku zaštitu.

(2) Po zahtjevu osobe koja ima prebivalište u entitetu Republika Srpska, o pravu na novčanu egzistencijalnu naknadu u prvom stupnju, rješava najbliža općinska služba nadležna za braniteljsko-invalidsku zaštitu u Federaciji u odnosu na mjesto njegovog prebivališta, vodeći računa o teritorijalnoj i komunikacijskoj pogodnosti.

(3) Za razvojačene branitelje koji imaju prebivalište u Brčko Distriktu BiH, o pravu na novčanu egzistencijalnu naknadu rješava nadležna služba za braniteljsko-invalidsku zaštitu Brčko Distrikta BiH.

Članak 24. **(Od kada se pravo priznaje)**

Osobama koje ispunjavaju uvjete za priznavanje prava, novčana egzistencijalna naknada pripada od prvog dana narednog mjeseca od dana podnošenja zahtjeva.

Članak 25. **(Odlučivanje po žalbi)**

(1) Protiv prvostupanjskog rješenja o pravu na novčanu egzistencijalnu naknadu dopuštena je žalba.

(2) Žalba se izjavljuje u roku od 15 dana od dana dostave rješenja.

(3) Po žalbi izjavljenoj protiv prvostupanjskog rješenja za osobe iz članka 19. odlučuje Federalno ministarstvo.

(4) Protiv rješenja donesenog po žalbi, može se pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.

(5) Prvostupanjsko rješenje podliježe reviziji. Reviziju obavlja Federalno ministarstvo. Revizija odlaže izvršenje rješenja. U tijeku revizije Federalno ministarstvo može dati suglasnost na prvostupanjsko rješenje ili ga poništiti ili ukinuti ili samo drugačije riješiti upravnu stvar.

Članak 26. **(Prestanak prava na novčanu egzistencijalnu naknadu)**

(1) Pravo na novčanu egzistencijalnu naknadu prestaje:

a) smrću korisnika prava;

b) zasnivanjem radnog odnosa, ostvarivanjem prava na mirovinu, prijavom samostalne djelatnosti vlastitim radom, ostvarivanjem prava na mjesečnu naknadu po federalnim, kantonalnim i općinskim propisima, ostvarivanjem prihoda po osnovu izdavanja u zakup nekretnina, ukoliko po navedenom razvojačeni branitelj ostvaruje mjesečne prihode u iznosu većem od 50% minimalne mirovine isplaćene u Federaciji za mjesec prosinac 2018. godine.

(2) Pravo na novčanu egzistencijalnu naknadu ne može se prenijeti na drugu osobu.

(3) Korisnik prava dužan je u roku od 15 dana od dana nastanka promjene prijaviti prvostupanjskom organu svaku promjenu koja utječe na prestanak prava.

(4) Prvostupanjski organ će po službenoj dužnosti na temelju prijave korisnika prava ili saznanja na drugi način o razlozima za prestanak prava, donijeti rješenje o prestanku prava.

Članak 27. **(Način isplate i izvješćivanje)**

(1) Novčana sredstva za ostvarivanje i korištenje prava na novčanu egzistencijalnu naknadu za osobe iz članka 19. osigurati će se u proračunu Federacije. Utvrđuju se ukupna novčana sredstva na razini fiskalne godine za ove namjene u iznosu od 50.000.000,00 KM (slovima: pedesetmiliona i 0/00 konvertibilnih maraka).

(2) Ukoliko iznos pojedinačne naknade iz članka 22. ovog zakona, pomnožen sa brojem korisnika, bude zahtijevao veći iznos sredstava iz stavka (1) ovog članka, primijenit će se koeficijent za obračun.

(3) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine nakon usvajanja proračuna, kvartalno donosi akt kojim će utvrđivati koeficijent za obračun i iznos novčane egzistencijalne naknade, u zavisnosti od broja korisnika

na način da ukupan iznos potrebnih sredstava na razini fiskalne godine ne prelazi iznos iz stavka (1) ovog članka.

(4) Prvostupanjski organ vodi kompletnu evidenciju o korisnicima koji ostvaruju pravo po ovom zakonu, a Federalno ministarstvo vodi evidenciju o izvršenim isplatama i o tome kvartalno izvještava Vladu Federacije Bosne i Hercegovine.

Članak 28. (Povrat sredstava)

(1) Osoba kojoj je isplaćeno novčano primanje prema ovom zakonu na koje nije imala pravo, dužna je vratiti primljeni iznos.

(2) Za nepravilne isplate koje su nastale kao greška organa koji je vodio postupak, nepravilno isplaćena sredstva nadoknadit će organ koji je učinio grešku i odgovarajući iznos doznačiti na račun budžeta Federacije.

Članak 29. (Kontrola namjenskog trošenja sredstava)

Federalno ministarstvo vrši inspeksijski nadzor i kontrolu namjenskog trošenja sredstava namijenjenih za ostvarivanje prava na novčanu egzistencijalnu naknadu.

f) Pravo na prijevremeno povoljnije umirovljenje

Članak 30. (Ostvarivanje prava)

Pravo na prijevremeno povoljnije umirovljenje razvojačeni branitelj ostvaruje temeljem Zakona o prijevremenom povoljnijem umirovljenju branitelja domovinskog rata ("Službene novine Federacije BiH", br. 41/13 i 90/17) i Zakonu o mirovinskom i invalidskom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", broj 13/18).

g) Pravo na duži godišnji odmor temeljem učešća u Oružanim snagama

Članak 31. (Godišnji odmor)

(1) Razvojačeni branitelj koji je u radnom odnosu može ostvariti pravo na uvećanje godišnjeg odmora temeljem učešća u Oružanim snagama.

(2) Uvećanje godišnjeg odmora za osobu iz stavka (1) ovog članka se određuje na slijedeći način:

- a) učešće u domovinskom/odbrambeno-oslobodilačkom ratu 12-18 mjeseci - iznosi 1 dan
- b) učešće u domovinskom/odbrambeno-oslobodilačkom ratu 18-30 mjeseci - iznosi 2 dana
- c) učešće u domovinskom/odbrambeno-oslobodilačkom ratu više od 30 mjeseci - iznosi 3 dana

(3) Svi poslodavci su dužni u roku od 90 od dana stupanja na snagu ovog zakona u svojim pravilnicima odnosno statutima, propisati način, uvjete i postupak ostvarivanja prava iz stavka (1) ovog članka.

h) Stambeno zbrinjavanje

Članak 32. (Stambeno zbrinjavanje)

(1) Razvojačeni branitelji koji nemaju u vlasništvu stan ili kuću, niti koriste stan u svojstvu nositelja stanarskog prava mogu ostvariti pravo na pomoć u rješavanju stambenog pitanja u skladu sa kantonalnim propisima, a prema sredstvima kantona predviđenim za te namjene.

(2) Sredstva za ostvarivanje prava iz stavka (1) ovog članka osiguravaju se u proračunu kantona u skladu sa mogućnostima.

(3) Sredstva za ostvarivanje prava iz stavka (1) ovog članka za razvojačenog branitelja nastanjenog u Republici Srpskoj osiguravaju se u proračunu kantona na čijem području je povratnik u entitet Republika Srpska imao posljednje boravište, ili u proračunu kantona koji je najbliži mjestu prebivališta povratnika, u skladu sa mogućnostima.

Članak 33.

(Kreditna sredstva za opravku i sanaciju)

(1) Razvojačeni branitelji mogu ostvariti pravo na kreditna sredstva za opravku i sanaciju obiteljskih stambenih objekata, opravku i sanaciju stanova, izgradnju novih obiteljskih stambenih objekata i stanova, kupovinu stambenog objekta ili stana.

(2) Novčana sredstva za ostvarivanje prava iz stavka (1) ovog članka osigurati će se putem Fondacije za pružanje pomoći u rješavanju stambenih pitanja pripadnika braniteljskih populacija.

Članak 34.

(Rok)

Vlade kantona će u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti propis kojim će urediti kriterije za korištenja prava, vrstu, namjenu, visinu, postupak i uvjete za dodjelu sredstava za rješavanje stambenih pitanja, kao i ostala pitanja od značaja za ostvarivanje tog prava.

i) Subvencioniranje naknade za pogodnost

Članak 35.

(Subvencioniranje)

(1) Osobe iz članka 2. ovog zakona mogu ostvariti pravo na subvencioniranje troškova naknade za pogodnosti za izgradnju obiteljske stambene zgrade za vlastite potrebe netto građevinske površine do 200 m² kada prvi put rješavaju svoje stambeno pitanje.

(2) Odredba stavka (1) ovog članka odnosi se i nadogradnju, nadziđivanje, preuređenje krovista i potkrovlja, pretvaranje zajedničkih prostorija i rekonstrukciju kojom se povećava dotadašnja površina do 100 m² netto građevinske površine.

Članak 36.

(Ostvarivanje prava)

Osoba iz članka 2. ovog zakona može u jednom slučaju ostvariti pravo na subvencioniranje troškova naknade za pogodnosti i naknade za uređenje građevinskog zemljišta za izgradnju poslovnog prostora netto građevinske površine do 100 m².

j) Subvencioniranje naknade za dodijeljeno gradsko građevinsko zemljište i naknade za uređenje građevinskog zemljišta

Članak 37.

(Subvencioniranje)

Osobe iz članka 2. ovog zakona kada prvi put rješavaju svoje stambeno pitanje mogu ostvariti pravo na subvencioniranje naknade za dodijeljeno građevinsko zemljište i naknade za uređenje građevinskog zemljišta u svrhu izgradnje individualnog stambenog objekta za vlastite potrebe, površine do 400 m².

**Članak 38.
(Rok)**

Općine će svojim propisima urediti uvjete, način i postupak za ostvarivanje prava iz čl. 35, 36. i 37. ovog zakona u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

k) Dodjela sredstava za održivi povratak

**Članak 39.
(Održivi povratak)**

Osobe iz članka 2. ovog zakona, koje su ostvarile povratak u mjesta u kojima su imali prebivalište, odnosno boravište prije početka agresije na Republiku Bosnu i Hercegovinu, u svrhu osiguranja uvjeta za održivi povratak u istom, imaju prednost pri dodjeli sredstava za održivi povratak.

**Članak 40.
(Osobe koje ne ostvaruju pravo)**

Pravo iz čl. 32. do 39. ovog zakona ne mogu ostvariti osobe koje su izvan svog prijeratnog mjesta prebivališta riješile svoje stambeno pitanje.

**Članak 41.
(Osiguranje sredstava za ostvarivanje prava održivog povratka)**

Sredstva za ostvarivanje prava iz članka 39. će se osigurati sredstvima kantonalnih proračuna i sredstvima Federalnog ministarstva raseljenih osoba i izbjeglica predviđenih u proračunu Federacije u skladu sa mogućnostima, koji su dužni da posebnim propisom uredi vrstu i visinu ovih sredstava, kriterije za korištenje prava, način realizacije, postupak i uvjete pod kojima se sredstva za održivi povratak dodjeljuju, kao i ostala pitanja od značaja za ostvarivanje prava.

l) Oslobođanje od plaćanja priključka na infrastrukturne mreže (voda, električna energija, plin)

**Članak 42.
(Oslobođanje od plaćanja priključka na infrastrukturne mreže)**

(1) Mogućnost ostvarivanja prava na oslobođanje od plaćanja priključka na infrastrukturne mreže (voda, električna energija, gas), imaju osobe iz članka 2. ovog zakona, pod uvjetom da stambeno pitanje rješavaju prvi put i da stambeni objekat posjeduje odgovarajuću suglasnost za priključak na tu infrastrukturnu mrežu od ovlaštenog organa, odnosno pravne osobe.

(2) Osobe iz članka 2. ovog zakona, mogu ostvariti pravo da stambeni objekat besplatno priključe na vodovodnu i kanalizacionu mrežu, monofazni priključak (dužine kabla do 50 m) na elektrodistributivnu mrežu i gasovodnu mrežu pod uvjetima iz stavka (1) ovog članka.

(3) Troškovi nastali prilikom ostvarivanja prava iz st. (1) i (2) ovog članka idu na teret proračuna kantona.

m) Prednost pri smještaju u umirovljeničke domove i gerontološke centre

Članak 43.
(Smještaj u umirovljeničke domove i gerontološke centre)

- (1) Razvojačeni branitelji imaju prednost prilikom smještaja u sve javne ustanove koje se bave smještajem starih i iznemoglih osoba, a čiji je osnivač Federacija, kantoni, gradovi i općine, ukoliko nemaju članova obitelji koji su po Obiteljskom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine, dužni da ih izdržavaju.
- (2) Osobe iz članka 2. ovog zakona, mogu ostvariti pravo na subvencioniranje troškova smještaja u umirovljeničke domove i gerontološke centre u visini do 50%.
- (3) Sredstva za subvencioniranje, osigurat će se u proračunu Federacije, u skladu sa mogućnostima.

n) Osiguranje povoljnijih uvjeta školovanja

Članak 44.
(Školovanje)

Djeca razvojačenih branitelja, pod uvjetom da su ispunili bodovni minimum, odnosno da su zadovoljili na prijemnom ispitu, imaju prednost pri upisu u javne srednjoškolske i visokoškolske ustanove.

Članak 45.
(Besplatni udžbenici)

- (1) Djeci nezaposlenih razvojačenih branitelja koji nemaju sredstava za izdržavanje prema podacima Centra za socijalni rad, osigurat će se besplatni udžbenici za vrijeme obveznog osnovnog školovanja.
- (2) Novčana sredstva za potrebe iz stavka (1) ovog članka osigurat će se iz sredstava Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke predviđenih u Proračunu Federacije u skladu sa mogućnostima.

Članak 46.
(Sufinanciranje troškova upisa)

- (1) Za vrijeme redovnog školovanja na javnim visokoškolskim ustanovama djeca nezaposlenih razvojačenih branitelja, koji nemaju sredstava za izdržavanje prema podacima Centra za socijalni rad, mogu ostvariti pravo na sufinanciranje troškova upisa u novu školsku/studijsku godinu, u visini do 50% novčanih sredstava.
- (2) Pravo na sufinanciranje troškova upisa mogu ostvariti samo redovni studenti prvog ciklusa studija koji vodi do zvanja završenog dodiplomskog studija i studenti fakulteta na kojima je organiziran integrirani studijski program prvog i drugog ciklusa.
- (3) Novčana sredstva za potrebe iz stavka (1) ovog članka će se osigurati iz sredstava Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke predviđenih u proračunu Federacije u skladu sa mogućnostima.

Članak 47.
(Prednost pri smještaju u studentske domove)

Djeca razvojačenih branitelja imaju prednost pri dodjeli stipendija i prednost pri smještaju u đačke i studentske domove u skladu sa kriterijima utvrđenim kantonalnim propisima kojima se reguliraju ova prava.

o) Pravo na izdavanje identifikacijske kartice

Članak 48.
(Identifikacijska kartica)

- (1) Osobe iz čl. 2. i 3. ovog zakona mogu ostvariti pravo na izdavanje identifikacijske kartice razvojačenog branitelja koju izdaje Federalno ministarstvo.
- (2) Prilikom ostvarivanja prava iz ovog zakona osobe iz čl. 2. i 3. ovog zakona status dokazuju identifikacijskom karticom.
- (3) Identifikacijska kartica se izdaje na temelju podataka iz uspostavljenog Jedinственog registra.

Članak 49.
(Obveza donošenja propisa sa rokom)

Federalno ministarstvo će u roku od 60 dana donijeti propis koji će urediti uvjete, način i postupak izdavanja identifikacijske kartice.

p) Besplatna pravna pomoć

Članak 50.

Nezaposleni razvojačeni branitelj može ostvariti pravo na besplatnu pravnu pomoć u kantonima, općinama i gradovima kod nadležnih službi, prilikom ostvarivanja prava utvrđenih ovim zakonom, u skladu sa propisima koji reguliraju ovu oblast.

Članak 51.
(Javna objava Jedinственog registra branitelja i korisnika prava iz oblasti braniteljsko-invalidske zaštite)

- (1) Federalno ministarstvo će nakon uspostave Jedinственog registra branitelja i korisnika prava iz oblasti braniteljsko-invalidske zaštite, isti javno objaviti na web stranici Federalnog ministarstva, a najkasnije u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (2) Federalno ministarstvo će u roku od 6 mjeseci učiniti javno dostupnim Jedinственi registar branitelja u elektronskom obliku, tako što će se iz dijela pripadnosti komponentama Armije BiH, HVO-a i MUP-a navesti pripadnost Ministarstvu obrane/odbrane, namjenskoj industriji, civilnoj zaštiti i logističkim bazama, i navesti pripadnost ratnim ustrojbenim postrojbama brojčanim oznakama postrojbi u kojima je bio pripadnik.

III - KAZNE NE ODREDBE

Članak 52.
(Kaznene odredbe)

- (1) Novčanom kaznom do 50.000.00 KM kaznit će se pravna osoba, a novčanom kaznom od 20.000.00 KM kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u organu uprave, ustanovi ili javnom poduzeću ili drugom pravnoj osobi, ako:
  - a) korisniku suprotno odredbama ovog zakona uskrati ili ograniči prava koja mu pripadaju;
  - b) omogući korištenje prava osobi kojem ne pripada pravo prema ovom zakonu ili mu ne pripada u tom obimu;
  - c) ne omogući ostvarivanje uvida u upravno rješavanje, ne dostavi potrebne podatke, spise i obavještenja na zahtjev nadležnog ministarstva ili inspekcije.

(2) Novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 10.000,00 KM bit će kažnjena osoba iz čl. 2. i 3. koje temeljem lažne isprave, lažnog svjedočenja ili na bilo koji drugi nedozvoljen način svojim djelovanjem ostvari pravo prema ovom zakonu koje mu ne pripada ili ne izvrši nastale promjene (članak 26. stavak (3) ovog zakona).

IV - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 53. (Primjena odredbi)

U postupku za ostvarivanje prava temeljem ovog zakona primjenjuju se odredbe Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/98 i 48/99), ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Članak 54. (Nadzor)

Nadzor nad provođenjem ovog zakona vrše federalne i kantonalne inspekcije, svaka u okviru svojih nadležnosti.

Članak 55. (Primjena Zakona)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH", a primjenjivat će se od 01.07.2019. godine.

Predsjedatelj
Zastupničkog doma
Parlamenta Federacije BiH
Mirsad Zaimović, v. r.

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH
Tomislav Martinović, v. r.